

ПЕЙКИТЕ - ТУКА ИМА, ТУКА НЯМА, А ТАМ СА СЧУПЕНИ

Съоръженията за сядане са дефицит в града. А когато ги има, са грозна гледка. Световната практика подсказва, че има евтини и ефектни решения, които могат да превърнат обществените пространства в по-приятни места

Не обичам да критикувам - вярвам, че за да стимулираш хубавото, трябва да акцентираш върху него, а не върху липсата му. Затова към една от болните теми на града - еднообразните, скучни, дефицитни, неподдържани и вандалски счупени пейки, подхождам от гледна точка на възможностите тази грозна картина да бъде променена.

Градските пространства могат да изглеждат по друг начин, без непременно това да струва скъпо. Достатъчно е да се потърсят нови алтернативи на материалите, интересен дизайн, творческо композиране. Като начало, броят на

пейките трябва да е достатъчен. В София обаче те често липсват на ключови социални места. (Един такъв пример е „Попът“ - централно място, на което се срещат много хора, има и спирка. Но вместо пейки около паметника наскоро подредиха... кашпи.) Пейките в оживените градски пространства не са просто място за почивка. Те са и възможност за комуникация. Мястото на стъргалото, където се обменя информация. Имидж на града. Част от неговата естетика.

В развитите държави дизайнът на обществените пространства има тради-

Ландшафт арх. **Вержиния Костова**

ции. Тези места се възприемат като общи стаи на открито, за които мебелите са важна част и ценна обществена собственост. Пейките никога не се слагат „на парче“. Обществените зелени площи задължително се проектират като неразделна част от цялостната композиция на градското пространство. Така пейките кореспондират със сградите, растителността, настилката. Наистина най-популярните класически стари модели продължават да се възпроизвеждат, но и постоянно се появяват нови материали и нов дизайн. У нас обаче има няколко типове модела,

1. Пейките на едно от най-централните места в София - градинката на НДК
2. В известната градина близо до Единбург - Little Sparta, функция и изкуство се сливат. Преди да седнеш, можеш да почетеш малко поезия
3. Класиката има място и в съвременните градини
- 4, 5. Може да се прояви въображение за формата и начина на подреждане на пейките
6. Олекотените пейки стоят елегантно и освен това лесно се местят според промяната на екстериора
7. Пейка от бетон, „опакована“ в века гумирана материя, пред Tate Modern в Лондон

които се слагат почти универсално навсякъде. Най-често това са неподвижни пейки или пейки с тежка конструкция, които се пренасят трудно. Подредени са задължително в редички. Не е необходимо непременно да се използват дизайнерски решения, за да се внесе креативност, вдъхновение и разнообразие в обществените пространства. Има много възможности материалите да се съчетаят така, че да се постигнат ефектни и нескъпи решения. Би било добре, ако вместо скучните и еднотипови пейки от чугун и гърво, започнат да се произвеждат и по-елегантни модели с фина и лека конструкция. Евтин и ефек-

тен вариант на пейка е например бетон с облицовка от топъл материал като гума. Или старите класически гървени модели да се съчетаят еkleктично с модерни елементи... Вариантите са много. Моделът пейка и композирането ѝ в съответното пространство трябва да създава усещането, че тази пейка „принадлежи“ на мястото. А не просто да се „плесне“ нещо напосоки, какъвто е общият случай в София - безидейно линейно подредени една до друга еднакви пейки. А освен в права линия, те биха могли да се композират зигзаговидно, п-образно, като част от кръг или от серпентина. В България обаче е прието, че човек се

чувства сигурен, когато гърбът му е защитен (може би това отразява нашата народопсихология, според която обществото е враг на индивида). Затова общото правило е пейките да имат „гърб“ от растителност или от някакво архитектурно съоръжение. В световната практика на обществени зелени пространства обаче масово се използват свободно стоящите пейки. В зависимост от типа пространство пейките сами по себе си могат дори да са акцент и произведение на изкуството. Не е нужно много. Малко повече внимание, информация за това какво става по света и въображение.

